

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

23 Vtrum expulsi propter partes possint expetere bona sua ab illis, qui
sunt in ciuitate manentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Vtrum uirtutes morales sint connexę.

17. q. 73. a. 7.
6. & 12. q. 85.
ar. 10. c. 22.
q. 146. a. 4. o.
ma. 10. q. 4. ar.
5. ad 4.

AD PRIMVM quæsitum est, vtrum uirtutes morales sint connexę. Et uidetur q̄ non, quia acquiruntur ex actibus, qui sunt diuisi & distincti. ergo potest acquiri una uirtus sine alia.

¶ 2 Præt. Aug. dicit. Nihil contra diuinam essentiam dicit, qui dicit quod qui habet unam, non habet omnes.

¶ 3 Præt. Virtutes habentur ex consuetudine, quę requirit tempus.

RESPON. Dicendum secundum omnes sanctos q̄ sic: sed loquendo de uirtutibus in communi duplex ratio assignat a diuersis, s̄m quod diuersimode locuti sunt de uirtutibus. Virtutes enim cardinales dupliciter accipiuntur ab aliquibus. Quidam. n. dicunt uirtutes esse quosdã modos generales qui requiruntur in omni uirtute, puta, quod fortitudo est quęcumque firmitas animi in quibuscumque rebus, temperantia est moderantia animi in omnibus rebus, & sic de aliis. Et secundum istos necesse est quod uirtutes sint connexę, quia isti modi generales requiruntur in omni uirtute, & si aliquod horum defuerit, non est uirtus aliqua; quia si temperantia rectitudinem non habeat quę est iustitia, vel non habeat animi firmitatem quę est fortitudo, & sic de aliis, non est uirtus, & hunc modum Aug. ponit 3. de tri. & magis in 3. sent. Alii autem accipiunt distinctionem harum uirtutum secundum determinatas materias, sicut Arist. & peripatetici: unde prudentia secundum philosophum non est recta rō in omnibus, sed solum in agibilibus. Similiter iustitia nō dicit rectitudinem animi circa inquisitionem & actiones humanas, quę sunt ad alterũ. Fortitudo etiam dicit firmitatem animi nō circa omnia, sed circa ea in quibus est difficillimum animũ fortē habere. s̄. circa pericula quę sunt in bellis. Temperantia uero est circa ea in quibus difficillimũ est animum moderare. s̄. circa delectationes gustus, & tactus, quę sunt maxime delectationes, nō in quibuscũque aliis cōcupiscētiis, sicut scientię, vel pecunię: & sic etiam loquēdo de uirtutibus, uirtutes morales sunt cōnexę, cuius connexionis ratio accipitur s̄m Phil. ex parte prudentię, quia nulla uirtus potest haberi sine prudentia, & impossibile est habere prudentiam sine uirtutibus moralibus, cuius ratio est, quia prudentia nihil aliud est quam recta ratio agibilium. Impossibile est autem rectam rōnem habere circa aliquod, nisi ex recta rōne circa principia: principia autē agibilium sūt fines uirtutũ, & circa fines uirtutum nullus bene se habet nisi per habitum illius uirtutis, & sic necesse est quod prudentia habeat secum alias uirtutes morales. Similiter alie non possunt haberi sine prudentia. Potest

K enim aliquis habere inclinationem naturalem ad actus alicuius uirtutis sine prudentia: & quāto habet maiorem inclinationem sine habitu uirtutis, tāto peius est, & plus impingere potest sine prudentia, sicut patet de illo qui habet fortitudinem naturalem sine discretionē, & prudentia. & ideo dicit Greg. Ceterę uirtutes nisi ea quę agunt, prudenter agant & c. Est & alia ratio connexionis in uirtutibus, gratuita propter charitatem, in qua connectuntur, quia qui habet charitatē, habet omnes uirtutes gratuitas, & similiter qui habet unam, habet charitatem.

AD PRIMVM ergo dicendũ, quod actus nō sūt

F diuisi secundum uirtutes, quia non potest esse actus temperantię sine actu fortitudinis, nec fortitudinis nisi cum actu temperantię & c.

AD II. dicendum, quod hoc dicitur, quia nō probatur per auctoritatem Biblię.

AD III. dicendum, quod non dicuntur morales a consuetudine, sed amore: & dato quod indigant tempore, tamen non habebit uirtutem nisi sit prudens.

QVÆSTIO XVI.

DEINDE quæsitum est de restitutione, quę est actus iustitię.

¶ Et circa hoc quæsta sunt tria.

¶ Primo, De illis qui pp partes sunt extra ciuitates.

¶ Secundo, De eo qui mala fide longo tēpore præscripsit:

¶ Tertio, de eo qui aliena consumpsit.

ARTICVLVS XXIII.

Vtrum expulsi propter partes, possint expetere bona sua ab illis qui sunt in ciuitate manentes.

CIRCA primum quæritur, vtrum expulsi pp partes, possint expetere bona sua ab illis qui sunt in ciuitate manentes. & uidetur quod non: quia multi de his, qui sunt in ciuitate, culpam non habuerunt ad eorum expulsionem, & sic punirentur aliqui pro culpa alterius.

¶ 2 Præt. Expulsi fuerunt contra partem Ecclesię, & sic iustum bellum, ergo actio est contra eos, & sic damna eis non sunt restituenda.

¶ 2 Præt. Secundum Philo. cum mutatur ordo ciuitatis, non remanet eadem ciuitas: sed cum mutatur dominium & principatus, mutatur ordo, & sic nō est eadem ciuitas, ergo expulsi non pertinent amodo ad ciuitatem quę prius erat, ergo non tenentur eis ad restitutionem.

CONTRA. Qui spoliatur a rapitore, potest repetere, & accipere ea quę sunt sibi ablata, ergo & illi expulsi.

RESPON. Dicendum, quod aut sunt expulsi iniuste, sicut, propter eorum culpam, & si non possunt repetere amissa: aut iniuste, id est, sine culpa, & sine debito ordine iustitię, & sic possunt repetere. Si autem habent superiorem, debent per superiorem petere sibi restitui: si autem non habent superiorem, ipsimet possunt, si possunt, recuperare.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod non puniuntur sic aliqui pro peccato alterius, sed pro suo: quia maiores omnia faciunt auctoritate & fauore populi, & sic populus in fauendo maioribus, sinit in culpa.

¶ 2 Præt. Illud intelligitur de poena spirituali, quia nullus puniuntur sine propria culpa, non de corporali, quę frequenter unus pro alio puniuntur.

AD II. dicendum, q̄ in quantum iniuste agunt, sūt pro ecclesia, in quantum iniuste contra ecclesiam.

AD III. dicendum, quod si sunt eadem personę, manifestum est quod tenentur sibi: alie omnino non tenentur.

ARTICVLVS XXIIII.

Vtrum ille qui mala fide præscripsit, teneatur ad restitutionem.

SECUNDO quærebatur, vtrum ille qui mala fide præscripsit, teneatur ad restitutionem, & uideatur quod non: quia lex dicit, quod qui etiam mala fide præscribit, acquirit dominium.

CON-